

SLOVENSKI NAROD.

lahaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrate 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

O pravnistvo, na katero naj se blagovoljjo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vojaška taksa.

V državnem zboru zdaj teče posvetovanje o „novej vojaški taksi,“ to je, o takej postavi, po kateri bode imel vsak tist fant, ki nij k vojakom potrjen, nekaj plačati: en goldinar, če ima čisto malo dohodkov, dva goldinarja, če ima več, tri goldinarje itd. po večjem ali manjem premoženju. Ta nabrani denar pa ne bode država zapravila, ampak se bode potlej dajal družinam tistih, ki bodo v vojake potrjeni, vdovam in otrokom v vojski padlih, v vojski poškodovanim itd. Torej to nij prav za prav noben nov davek, temuč le nekaj pravičnega je, če tisti, kateri lepó domá ostane, ker je morda malo menj zrastel ali sicer zdrav, z jednim goldinarjem podpira družino onega, ki mora na krvavem bojnem polju domovino braniti in svoje življenje na prodaj nositi. Kdor nij zmožen sam vojak biti, naj vsaj malo onim pomaga, ki morajo družino in dom zapustiti in iti v boj.

Posebno mi Slovenci nemamo nobenega uzroka biti zoper tako postavo. Pri nas so po kmetih čvrsti fantje še in zdravi, zato je skoraj uže vsak soldat. Drugod pa, po necih velicih mestih in po nekaterih nemških krajih so mladi moški krofasti, gnjilokrvni, slabotni, nevzrasli, za vojake nesposobni, a bogati — zakaj ne bi ti vsaj plačevali za naše vojake? Pri nas Slovencih se dobí mnogi kmet, ki po tri sine ima pri vojaki, vse kolikor jih ima. Kadar bo vojska, vzemo mu vse tri in domá nema starcu kdo delati. Tam drugje je pa drug oče, ima tudi tri sine, a nobeden nij vojak, vsi so tudi ob vojski domá. Nij li pravično, da ti z malim doneskom onega podpirajo, ker so zarad malega telesnega pogreška ostali varno domá? Gotovo bodo tudi toliko pravični, da bodo rajši v tako podporno kaso plačevali po goldinarji ali dva goldinarja, kakor da bi morali iti na vojsko, kjer se igra za življenje.

Kmete in naše ljudi bode to plačevanje prav malo zadelo. Močno bode pa zadelo mestne bogatine in jude. Ti so uže tako znali dozdej osvoboditi se vojaštva, včasih tudi če so bili sposobni. Denar je denar! Ker bode za bogatine taksa velika, 40, 60, 80 do 100 gold., naj ti vsaj plačajo za ubozega kmetskega fanta, ki nema denarja, pa ima čvrsto pest.

To, da bode postava naložila mestnim bogatinom in zlasti judom neki „davek“, žutijo uže nemški večjidel judovski ali od judov odvisni nemški novinarji; zato pa uže nemški časniki trobentajo zoper postavo. Njim pomagajo taki, kateri malo vojakov dajejo. Slovenski narod pa primerno mnogo vojakov postavlja, torej se ne more ustavljati tej po-

stavi. Le pomislimo, kaka revščina je bila pri nas skoro v vsakej vasi v onih hišah, kjer so predlanskim, ko je bilo le en kos „vojske“ v Bosni, vzeli na vojsko možá ali sina. Tam so ostali otroci brez reditelja, tu je žena sama na kmetiji ostala brez možá in brez denarja, tam so ostali onemogli stari roditelji brez vse pomoči. Nabirati smo morali milodare, pa še nijsmo mogli uboščine in nadloge dovolj odpraviti. Zakaj bi za take čase ne bilo gotove pomočne kase, v katero naj dajejo oni, ki jim nij treba v vojsko iti? Le na ta način bode nekako res „vojna dolžnost občna,“ dozdej je tist, ki je bil popolnem zdrav in močan sam vse dolžnosti dopolnjevati moral, a oni, ki mu je le kaj malega manjkalo, nij storil nič za vojaštvo.

Iz državnega zbora.

Včeraj se je v državnem zboru nadaljevala debata o zakonu gledé vojaške takse in sicer o tega zakona §§ 5, 6 in 7.

Minister Zemialkovski je naglašal, da so ustavoverci v prejšnjem parlamentu zmirom silili na osnovanje zakona o vojaški taksi, da so pa zdaj temu zakonu v njega celoti protivni. Očitajo ministru Horstu, da hoče s to postavo ljudi dreti in dasi je ustavoverec, očitajo mu, da se dotika ustavnih pravic državnega zbora.

Minister Zemialkovski je razjasnjeval, da skupnih doneskov vojaške takse ne bode oskrboval avstrijski finančni minister, nego ogerske doneske bode upravljaval ogerski, avstrijske pa avstrijski finančni minister. Od ustavoverne strani se je najbolj ugovarjalo, da se bode napravil z vojaško takso poseben fond, kateri bode oskrboval finančni minister, z njim gospodaril pa minister za deželno obrambo, da je pa to vmesavanje v budgetne pravice zbornice. Temu je oporekal minister Zemialkovski. Po § 5. se bode namreč vojaška taksa razdelila invalidom, vdovam in sirotam onih, ki so v vojski padli in se bodo z njo podpirale rodbine v vojake poklicanih. Za prvi dve vrsti se bode osnoval poseben fond, ki je za leto proračunjen na 2 milijona goldinarjev. Ta dva milijona bosta dali v razmeri, kolikor dajeta vojaških novincev, obe državni polovici. Ali, ako mir več let traje, manjša se bolj in bolj število invalidov, vdov in sirot; od teh milijonov ostane tedaj nekoliko potem. Ta ostanek se bode naložil in osnoval se rezervni fond za one čase, kadar pride do vojne, ko se bode število nesrečnih vsled vojne namnožilo in iz njega se bodo podpirali, ne da bi trebalo zveksati vojaško takso ali pa poseči v državni zaklad. Tak fond je pa še važniši za rodbine v vojsko poklicanih. Za nje je proračunjenih 800.000 gold. Ob času miru se ti novci ne

potrebujejo, v vojski pa ne zadostujejo, dakle treba, da se vsako mirno leto ta svota spravi, da se za vojni čas nabere tak fond, iz katerega bi se dalo rodbine dobro podpirati. V budget ne spada ta svota, ker bi se za druge vojaške potrebščine sproti porabila, za uboge rodbine o času vojne čez deset ali dvajset let bi pa ne ostalo nič. Kdo da plačuje vojaško takso, to pove jasno zakon in zakon določuje zopet, da dobé doslužniki 50 procentov.

Poslanec Skene je polemizoval zoper predgovornika in zoper načrt tega zakona.

Kronawetter predlaga, naj se § 6. prvi odstavek glasi tako-le: „Iz dohodkov vojaške takse se osnuje poseben fond, katerega naj upravlja finančni minister, a vsako leto se mora proračun in sklep računa predložiti državnemu zboru, da ja odobri.“ Prvi odstavek §. 7. naj se pa glasi: „Z zakladom vojaške takse ima pravico gospodariti v mejah od državnega zbora dovoljenega proračuna minister za deželno obrambo in sicer glede § 5 pod 1. in 2. točko zaznamovanih smotrov v sporazumljenji z državnim vojnim ministrom.“

Vladni zastopnik sekcijski chef Weinmeister je razjasnjeval, kako da sta se ta dva milijona vojaške takse proračunila. Povedal je, da se je l. 1877 iz vseh novačenjskih letnikov zbrisalo 43.729 mož, leta 1878 pa 42.419, povprečno tedaj 43.074. V tretjem razredu nastavljenih in tedaj plačujočih vojaško takso je znašalo povprečno 68,904, v tretjem razredu oproščenih 10,019, vseh skupaj 211.997. Ako se računi za najst let nazaj, od števila pa odtegne 25%, to jih je takih, ki so dolžni takso plačati 1,006.469. Taksa teh plačujočih broji v jednom letu 1,128.477 gl., skupni dohodki vojaške takse pa brojé na leto 2,256.944 gl., ako se na vsacega računi povprečno samo 2 gl. Pri tem pa nijso všteti še izseljenci in taki, ki so bili od vojakov odpuščeni zbog nezmožnosti ali rodbinskih razmer.

Poslanec Auspitz predlaga: Prvi odstavek § 6 tega zakona naj se glasi: „Jeden del letnega dohodka vojaške takse se porabi za osnovanje posebnega fonda v izvrševanje v § 5. pod 1. in 2. točko zaznamovanih namenov.“

Tomašček podpira Auspitzev predlog. Hohenwart pa preplaga, naj se vsi v tej seji k §§ 5, 6 in 7 stavljeni predlogi izročé nazaj odseku, da v prihodnjem prvej seji (dnes) o njih poroča. Hohenwartov predlog se sprejme, potem pa se nadaljuje posvetovanje pri § 16, a še le v prihodnjem seji pridejo na vrsto §§ od 5—16.

§ 16 se glasi:

„Letna vojaška taksa šteje:

v 10. razredu	1 gl.
„ 9. „	2 „
„ 8. „	3 „

v 7. razredu	5 gl.
" 6. "	10 "
" 5. "	20 "
" 4. "	40 "
" 3. "	60 "
" 2. "	80 "
" 1. "	100 "

Vsako leto se določi, po katerem razredu se plačuje taksa, po razmerah premoženja, po plačevanju direktnih davkov in z ozirom na čisti dohodek.

Dotične razmere takso dolžnega plačevati so podloga pri določevanju, ako ima dotičnik za življenje, stánu primerno, zadosten dohodek, da se od njega živi.

V slučaji, ako taksi podvrženega živé izključno ali večinom njega starši ali dedi, določuje se vojaška taksa po dotičnih razmerah staršev ali dedov. Ozirati se mora jednako pri tem na število v skupnem gospodarstvu živečih otrok, ozirom vnukov.

Pri določevanju vojaške takse se je redno ozirati na število v skupnem gospodarstvu živečih otrok, oziroma vnukov a podloga določenju je četrti del direktnih davkov; v kateri razred potem dotičnik pripada, temu določenju je podloga oni razred, kateremu je oni četrti del direktnih davkov najbližji; na uvrščenje v višjih ali nižjih razred pa uplivajo vse druge razmere (premoženje, pridobitek, čisti dohodek.)

Razni poslanci so govorili zoper ta paragraf, in poslanec Dipauli je predlagal, naj se izroči nazaj odseku, da ga popravi. Njegov predlog je zbornica odobrila.

Govor slovenskega poslanca Kluna

za dr. Vošnjakovo resolucijo o srednjih šolah v drž. zboru 23. aprila.

(Po stenografičnem zapisniku.)

(Dalje.)

Isto tako, kakor je z nameščevanjem direktorskih in učiteljskih služeb, je tudi z volitvijo šolskih nadzornikov. Za časa Hohenwartovega ministerstva je bil sicer imenovan šolski ogleda, čegar ime se je mej debato jedenkrat uže imenovalo, in ki bi bil mogel nalog deželnega šolskega nadzornika v slovenskih deželah izvrševati. Naložilo se mu je nadzorovanje humanistiških in realistiških strok. A precej po odstopu Hohenwartovega ministerstva se je zanj pričel véliki teden. Vzeli so mu z izgovorom, da interesi znanosti ne pripuščajo, da bi jeden ogleda nadzoroval vse stroke, najprej nadzorovanje realistiških strok ter se to izročilo graškemu nadzorniku, ki nij samo hodil na ogledovanja, temuč tudi k sejám deželnega šolskega sveta v Ljubljano, da je tam delal na prospéh nemške „kulture“; pred dvema letoma pa je bil imenovan nadzornik, ne da bi bil prosil za premeščenje, prestavljen v Dalmacijo. Jaz ne trdim, da se je to zgodilo zbog tega, ker je bil Slovenec, a zdelo se je tako. In od onega časa nemamo nobenega svojega šolskega ogleda več, ampak šolsko nadzorstvo na naših srednjih šolah se je izročilo dvema, na skrajnih mejah našega šolskega okraja v Trstu in Gradci stanujočima nadzornikoma, in sicer vsakemu izmej njiju realistiške in humanistiške stroke, kar se je reklo preje, da je nedopuščeno.

V resnici lepa ilustracija skrčenja administracije in varovanja državnih financ! Vrhu tega pa še nobeden izmej njiju ne zna slovenskega jezika; kako moreta v takih odnosajih nadzirati napredek na nemško-slovenskih srednjih šolah osobito iz slovenskega jezika,

to je nam uganka, katero bi tudi gospoda z one (leve) strani teško rešili.

Pri takih razmerah se mi prav čudne zdé pritožbe nekih poslancev levice, češ, da je po deželah z mešanim prebivalstvom nemški živelj v nevarnosti, da se ustavoverni uradniki tožijo, da uradnikom, častnikom in državnim služabnikom na več krajih nij mogoče, svoje otroke dati odgojevati v nemškem jeziku itd. Po načelih poslanca iz Tešena, ki je upiral se temu, da bi se poslanec s Češkega potezal za prebivalce v Šleziji, ker ima ta dežela tako sama svoje poslance v tej zbornici, — bi mi gospode z one strani lahko vprašali, kako da je to, da oni v imenu vseh Nemcev, torej tudi za one dežele povzdigajo svoj glas, katerih tu ne zastopajo in ki imajo tudi same svoje poslance?

Pa še celo ako jim pripoznamo to pravico (in zakaj bi je ne?) moramo reči, da je njihov strah za nemštvo prazen. Prav po pravici je neki govornik te strani uže omenil, da Nemci nemajo prav nobenega uzroka tožiti, da jih kdo zatira, ker še nijso skusili, kaj se pravi zatiranim biti. (Klici: Res je to!)

Vam se čudno zdi, da mi od učiteljev, ki imajo opraviti s slovenskimi otroci, zahtevamo znanje slovenskega jezika. Kaj bi rekli vi, če bi na kakem čisto nemškem zavodu, za kateri koli predmet vam nastavili profesorja, ki bi ne znal nemški? Ali bi se vam ne zdelo to nenaravno? Bi li ne zahtevali po vsi pravici od njega znanja nemškega jezika?

No, pri nas so take nenaravne razmere. Je uže izjema, če zna kak profesor slovenski, pravilo pa, da mu tega nij treba znati.

Vi ste razkačeni, da je bilo nekaj urdnikov vaše stranke premeščenih, ali bolje: povišanih. Kak hrup bi bili vi — po vaših besedah v splošnej debati sklepati — zagnali še le, če bi bil nemštvo zadel le stotinski del tega, kar so morali slovanski narodi leta in leta prestajati (Klici: res je!); če bi bili pri vas profesorje in uradnike, ki ljubezni do svojega naroda in milega materinega jezika nijso skrivali, uradno ali „iz službenih oziror“, kakor se pravi, prestavljali na najskrajnejše meje cesarstva, kakor se je pri nas sto in stokrat zgodilo, čeravno se jim v službenih zadevah nij moglo nič očitati. (Klici: Čujte!)

Govornik one strani se je sklicaval na to, češ, „da Nemci primeroma gotovo ne plačujejo manjših davkov, ko slovansko prebivalstvo“; temu je pridal, da bi se Nemci pravičnej postavi o narodnostih ne upirali. Kaj mu je pa ta „pravičnost“ za nenemške narode — in kakor da bi se bil uže kesal, češ, da je preveč odjenjal — to je razvidno iz njegovih besedij: da se upira naravnej vpeljavi slovenskega jezika v srednje šole! In zakaj se upira? Ker je po nemških šolah več učencev ko po slovenskih! Mi v tem popolnoma pritrdimo temu štajerskemu poslancu: po nemških šolah je res več učencev ko po slovenskih, kajti slovenskih — kakor sem dokazal, v resnici skoro še nij, torej še tisti ne morejo obiskovati jih, ki bi jih radi obiskovali.

Tudi v tem se strinjamo z omenjenim poslancem, da so Nemcem davki odmerjeni po istej meri, kakor Slovanom. Toda Nemci vsaj nekaj za to dobé, mi pa smo si morali ob jednake plačevanju davka do zdaj velikrat in v več rečeh sami pomagati, če smo hoteli kaj storiti za razvoj narodnosti svoje. Ko smo se oglasili za slovenske šole, nam je takratno ministerstvo (Giskra) odgovorilo: „Če Slovenci

hočejo imeti slovenske šole, naj si jih pa sami napravijo!“ Nemci pa uže smejo zahtevati, da se za 5 do 10 nemških otrok napravi šola na državne stroške! Ali tu ne pride človeku na misel znani pregovor: „Kmet — to je pa kaj družega?“ Jaz sem prepričan, da bi tudi nam ne bili dali onega odgovora, če bi bili zahtevali šole nemške. Saj so še celo za slovansko in tudi nekoliko polasčeno Dalmacijo predlagali nemško šolo! Morda bi bili potem nam celo tako velikodušni, kakor so bili Črnovicam, in bi nam bili dali v Ljubljani še vseučilišče, če bi bili prosili nemškega.

Mi vam, gospoda levice! prav iz srca privoščimo vaše nemške šole, pa ravno zato se vam bo umevno zdelo, če enako pravico zahtevamo tudi zá-se in terjamo, da se za poldrugi milijon Slovencev srednje šole uredé tako, kakor bodo za naš narod primerne. Če pa to terjamo za vse dežele, po katerih bivajo Slovenci, moramo to še s tem večjo odločnostjo terjati za deželo kranjsko, ker Kranjska nij dežela z mešanim prebivalstvom, tako, kakor nekatere druge. Zato se moramo upreti izreku mariborskega poslanca, ki je trdil, da je skoro po vseh srednjih šolah na Kranjskem in Štajerskem tako, kakor v Mariboru, in da mora biti s podukom po drugih šolah ravno tako, kakor zahteva on za mariborske. Saj je znano, da ravno Maribor je eno tistih mest, ki so bila zadnji čas svojemu rodu, slovenskemu narodu, najhuje odtujena in ponemčena.

Kar se pa posebno Kranjske tiče, tam nij pravega mešanega prebivalstva, kajti, kakor zadnje ljudsko števljenje kaže, je v deželi 450.000 Slovencev in ne prav 20.000 Nemcev, pa ne po vsej deželi mej slovenskim prebivalstvom raztresenih, ampak skupaj v svojem kočevskem okraji in na Fužinah (Weissenfels) tik ob meji koroškej.

Vsi oni, ki so se prej štulili za Nemce, zdaj pa le za „liberalno“ stranko, in so zahtevali nemških šol, so — izvzemši nekaj uradnikov tujcev — ljudje čisto slovenskega rodu, ki so se le zavoljo dobička, katerega je do zdaj nesla nemško-liberalna vera, oklepali nemške stranke, svoje otroke v srednje šole vpisavali za Nemce in jih celo odvezavali od poduka v slovenščini; njih starši pa morda še zdaj v kakej vasi kje s svojimi sosedi govore slovenski, ker družega jezika nobenega ne znajo, in ne strmé malo, kako da je njih sin kar črez noč postal Nemec. (Levica se smeje.) Da nam taki „Nemci“ nijso Nemci, in da nam torej ne more biti prav, če se njih otroci oproščujejo učenja slovenščine — kar bi pa ob splošnem podučevanju v slovenskej materinščini nikakor mogoče ne bilo, to boste, gospoda, tem lažje razumeli, ker se morajo otroci staršev, kateri svojega slovenskega rodu ne zatajujejo, učiti obeh jezikov, potem pa, dokončavši svoje študije, se pri prošnjah za službe vendar-le nazaj porivajo za one, ki se slovenskega jezika iz lenobe nijso hoteli učiti, in se zavoljo svoje slovenske narodnosti še preganjajo. (Smeh na levici.)

(Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 30. aprila.

Ministerska naredba o rabi češkega jezika v uradih se je tudi za Moravsko proglasila. Upamo, da se bode skoro tudi za slovenske dežele. Nemški poslanci iz Češkega in Moravskega, ki se delajo, kakor da bi se jim krivica godila s to naredbo, ki velj, da se ima vsacemu v njegovem jeziku uradovati in

torej le ustavna ravnopravnost izvršuje, — sešli so se v posebnem shodu in sklenili baje vlado v tem oziru interpelirati in časniki napovedujejo pritožbe na državno sodišče. — Težava je pač pri tej krivičnosti avstrijskih liberalnih Nemcev ravnopravnost izvesti.

Vnane države.

Ruski car slavi denes svoje 69. rojstveno leto; iz vseh držav so mu prihajale čestitke v zadnjem času; iz Avstrije je šla od našega cesarja poslana deputacija poklonit se mu, in je v Peterburg prišla v četrtek; istega dne je prišla tja tudi pruska deputacija.

Berlinska močno oficijozna „Post“ prinaša ob tej priliki članek, v katerem naglašajo, da so te vojaške čestitke od strani Avstrije in Nemčije znamenje vračajočega se spet utrjenega zaupanja mej tremi cesarji. — To so angleške volitve naredile. Andrassyjeva in Bismarkova protiruska politika sta fijaško naredili.

Turška vlada je odgovorila na noto poslanikov evropskih vlastij. Dejala je, da je bila samo „pomota“, da so Črnogorci prekasno zvedeli, da turški vojniki odhajajo iz novega črnogorskega ozemlja, a odbija očitjanje, da je to navlaš storila Turčija.

Srbska narodna skupščina je bila te dni sklicana k izrednej seji v Kragujevac, da potrdi vladin dogovor z Avstrijo o zidanji in zvezi srbske železnice.

Italijansko ministerstvo je 29. aprila od zbornice nezaupnico dobilo in menda bode vsled tega odstopilo. Zbornica je namreč zavrgla dnevni red, kakor ga je vlada želela o vprašanji: ali se jej dovoli še provizorični budget. Torej v Rimu je spet kriza.

Iz **Londona** se javljajo nadaljnja imenovanja: Fawcett je imenovan za glavnega poštne vodjo, Mundella za konseilskega podpredsednika, Dodson za predsednika lokalne uprave, sir Henry James je generalni državni prokurator, Grant-Duff državni podtajnik za naselbine, Cavendish tajnik za kladnega urada.

Včeraj se je odprla angleška spodnja zbornica ali menda le začasno ter se najbrž odloži zasedanje do 20. maja.

V **nemškem** „rajhstagu“ je dobil Bismark v četrtek zopet precejšnjo nezaupnico; monopol na tobak se je ostro grajal. Poslanca Delbrück in Richter sta ostro grajala Bismarkovo politiko. Zbornica je potem sprejela s 181 zoper 69 glasov Delbrückov predlog, da se monopol na tobak ne uvede; Bismark hoče baje, da se razpusti „rajhstag“.

Dopisi.

Iz Ljubljane 29. aprila. [Izv. dop.] Južna železnica je pred kratkim ponavljena pravila za prevoznino osob in blaga svojim uradnikom izdala. Po naključju so mi le ta pravila v roko prišla in v III oddelku artik. 95 sem bral: „Vozni list se sme ali v nemškem ali v drugem deželni jeziku spisati, toda v drugič omenjenem slučaju mora originalu še nemška prestava dodana biti. — Tudi mora vsakrat razporedlek: „vsobina“ voznega lista kaki v službi nastavljeni, kateri je deželni jezika zmožen, nemško prestaviti, da se more voznina pravično oceniti. Nemško se pravila glasó: Der Text des Frachtbriefes kann entweder in deutscher oder in einer andern üblichen Landessprache abgefasst, jedoch muss im letzten Falle dem Original-Texte auch die deutsche Übersetzung beigefügt sein. — Auch muss jedesmal die Rubrik: „Inhalt“ des Frachtbriefes von einem der betreffenden Sprache kundigen Bediensteten zum behufe der richtigen Classification auch in deutscher Übersetzung ausgefüllt werden.

Evo Slovenci! Poslužite se takih dovoljenih priložnostij, pišite slovenske vozne liste, s tem bomo dosegli od južne železnice še drugih stvari, in ona bode s ča-

soma primorana večidel domačine ali vsaj našega deželni jezika popolnem zmožne ljudi v službe nastavljati. Korak za korakom bomo svoje želje dosegli!

Iz Kroke 27. aprila. [Izv. dop.] Na pravila je nam čitalnica zopet sijajno veselico in zabavo v svojih prostorih. Akoravno so bile vse prejšnje veselice mnogobrojno obiskane, more se reči, da nobena še ne toliko kot ta. Uže pri igri 1. svečana „Bob iz Kranja“ je bila od mnogih želja izrečena, naj bi se ta igra takoj ponovila, ali vsaj prej ko mogoče. Zarad mnogih zaprek, se je moglo to še le zdaj zgoditi. Zato so pa tudi obiskovalci kar v tropah dohajali v čitalnico, da je bilo ob določeni uri uže vse prenapolneno. Posebno jih je bilo mnogo iz Kamnegorice, tudi vrli narodnjaki iz Rádovljice so nas počastili s svojim pohodom. Ko se je igra pričela, bila je uže soparica v dvorani, akoravno je bilo vse odprto, okna in vrata. Igra „Bob iz Kranja“ se je igrala izvrstno. Gosp. E. Zupanova, potinja iz Kranja, je tako priljubljena osoba občinstvu z njenim ljubeznjivim in lepim petjem in govorjenjem, da jo kar vse občuduje in hvali. Ravno tako je Polonica s svojim obnašanjem, v prelepej opravi svojo nalogo izvrstno izpeljala. Matijče, J. Zupan mlajši, je svojo nalogo kakor vselej dobro izvel. Ravno tako dobro sta se obnašala kotlar Tomaž in g. Grabeš. Za tem so se igrali „Trije nosovi“ izvrstno; tu pa nij bilo smeha kar konca ni kraja. Potem je bila tombola z lepimi dobitki, in po tomboli se je pričel ples, za mladino željno pričakovan. Narodnjak po rodu Štajerec, zdaj bivajoč tu na Gorenjskem, kateri je bil tudi pri veselici, rekel je, da je bil uže na mnogih krajih tudi v mestih pri predstavah, pa se nijso tako dobro obnesle kot tu.

Od Borovnice 26. apr. [Izv. dopis.] Dne 24. t. m. brali smo v „Sl. N.“ dopis iz borovniške okolice, da dobimo v B. žandarmirijo — in tudi o nekem grabnu. O poslednjem zdi se mi potrebno nekaj odgovoriti.

Dobimo li res žandarmirijo v B.? to je denes še uganjka. Bolj na dolgo potegnol je pa g. dopisnik pero o lokalnem ogledu nekega grabna — ter se tu pokazal, da, če ravno precej močvirja poseduje, ga malo, da celo nič ne pozna.

Res je, da sem uže pred letom predlagal, da se imenovani graben kolikor moč v ravni tok spravi, tako, da bo mogoče vse druge manjši grabne vanj speljavati najmanj od 150 do 200 oralov močvirja, in to ob občinskem potu skoro polovice daljave, nekako v sredini mej Bistvo in Borovnišico. Stvar je šla počasi kakor sploh take stvari; da bi se moglo to dobro izvršiti, trebalo bi 2 parceli v daljavi 52 sežnov prerezati. Radi teh bil je imenovani dan ogled —, h kateremu so bili pozvani od okr. gl. g. komisar, g. inženir, g. podpredsednik m. odbora in posestnika omenjenih parcel, katera sta se kar se samo po sebi ume z vsemi močmi uprla. Županstvo je dobilo nalog dva izvedenca zraven poslati, ki sta tudi prišla. Vrh vsega tega se jih je povabilo brez števila še samih, mej katerimi je bil tudi g. R., kateri je tudi prav nič izveden v močvirji, a uplival vendar s svojo mogočno švabščino na g. toliko, da je inženirja pregovoril, da se nij mogel odločiti ni na levo ni na desno! Rekel je le, da ne more kar na mah svojega mnenja izreči, ampak moral bi se muditi več dni, da bi stvar na tanko preiskal, ter še le po tem se odločiti mogel!

Tukaj mi je le opomniti toliko, da, če

bodo po močvirji „komisjonirali“ taki, ki ne vedó, da je močvirje sama naraščina, ki ne ločijo mrtve plasti (šote) od spodnje rodovitne zemlje, in ne vedó da se močvirje jako naglo vseda, ako se pridno grabni kopljejo, ki ne vedó, da je močvirje enako gobi, naraščajoče se napivše vode in zopet skrčivši se, kadar se posuši! i. t. d. — tako dolgo se ne bode nič storilo.

Dalje, če bodo k ogledom klicani taki, ki se dajo kakor petelin na strehi sukati — in jim na napredku in občnim blagru nij ležeče, in ne mislijo saj nekaj let pred soboj, ostano še vedno v tacem žalostnem položaji, kakor smo bili do sedaj — ter klicali bomo še: O joj, Bog pomagaj! Toda Bog pravi: delaj, jaz ti bom pomagal.

Ako je, in bi mogel v resnici biti kdo tako neumen, da bi vodo v „kreber“ silil, ta je gotovo mej istimi, kateri so bili meni nasproti iz kolikaterih uzrokov, proti tej izpeljavi, prav za prav ne proti izpeljavi samej, ampak proti meni! Navdani so z isto kužno boleznijo, katere se pri nas le preveč nahaja in ta je: „jaz nič ne storim, moram torej ovirati da tudi drugi nič ne stori.

K takim ogledom morali bi biti pozvani skušani, z močvirjem dobro seznanjeni posestniki, in to vselej iz drugega kraja, ki jim nij ni za levo ni za desno stran, in ki nijso v ternjaki, ampak možje, ki bi svoje mnenje izrekli po svojej vesti in prepričanosti, kakor je bil pri tem ogledu le slučajno bi rekel za kratek čas navzočni posestnik Furlan z Iga, ki nij mene ni družih poznal. Ta je rekel: čudno, da je tu tako kljubovanje; vsak če le količkaj pozna lastnosti močvirja, mora to spoznati da je pravo, le graben naj se naredi, boste videli kako naglo se bo svet vlegel saj je tu še čisto novina, to bi moralo biti uže prej storjeno i. t. d. Tako je govoril mož, ki ne pozna strasti!

Če vi g. potegnete svojo mreno iz oči, če stan močvirja tukaj dobro pregledate, plasti tega dobro premisljate, če pomislite, da zdaj mora voda v resnici po protinaravnem toku teči (se ve da slabo), če pomislite, da so večinom vsi vodotoči proti Borovnišici in Bistri obrnjeni, če pomislite, da so grabni posebno pri Bistri po 1½—2 kifr. uže zdaj globoki, če pomislite, koliko imamo še do trde zemlje tod, koder se namerava ta graben, in če pomislite, da je pri obeh vodah uže zdavnaj vsa šota minila, če pomislite kako dolg pot ima sedaj voda, in kako kratek bi potem bil, ker bi se blizu Ljubljane v B. izlivala, če pomislite, koliko vode se v enej uri odteče, ker potem bi ista voda, ki sedaj potrebuje poldrugo uro potrebovala potem le dober četrt ure, če še pomislite, da bi imela voda padca v dolžini 1000—1200 sežnjeve, vendar 7—8' če ne več: boste menda spoznali, da ne hodim tako krivi pot, kakor ste hodili vi pred leti, ko ste delali pot v „nebesa“ iz Borovnice!

Še bi imel mnogo dostaviti, toda zdi se mi, da je za č. g. bralce dovolj, da se iz tega lahko prepričajo o resničnem dogodjaji. Ako bo trebalo, pa še drugi pot.

Janez Borštnik.

Domače stvari.

— (Organ naših nemškutarških uradnikov) Kalteneggerjev in dr., glasilo uradniškega političnega „konstitucionalnega društva“ v Ljubljani, tira zdaj, kar so volitve proč, ostro in brezozirno opozicijo proti vladi. Zadnji list vojuje strastno zoper po-

stavo o vojaški taksi, ki jo vlada hoče. Drzne se reči, da imajo federalisti, ki bodo za to postavbo glasovali, devizo: „Ljudstvo mora plačati ali krvaveti.“ Pravi, da je za to postavbo naredila se mej vlado in desnico neka „mejsobojna assekuranca“. — Tako naš nemšk uradnišk list!

— (Grozen političen greh!) Iz Gradca se dne 29. aprila telegrafira v „Neue freie Presse“: „V našem trdo nemškem mestu so bili plakati s pozivom, društvu „rudečega križa“ pristopiti, v dveh jeziki, nemški in slovenski, na zid nabiti. Splošna nevolja je tukaj zavoljo tega. Črez noč je bil slovenski del odtrgan ali prečrtan. — Torej na Štajerskem, kjer je dobra tretjina davkoplačevalcev in vojakov dajalcev Slovencev, je tak smrtni greh v glavnem mestu slovensk plakat nabiti, ki prosi za pomoč in milodare ranjenim vojakom! Celozavoljo namene je naš jezik proganjanja vreden! In tak velik nemšk list z neko pohvalo omeni, da je bil nedolžni slovenski del z zida strgan!! O blažena in velika nemška kultura! Kaj ko bi mi v „trdo slovenskih krajih“ nemščino z zidov in drugod trgati začeli s tisto pravico.

— (Za častne ude) je „Glasbena Matica“ v svojem občnem zboru v sredo imenovala za slovansko glasbo velezasluzna glasbenika dr. Benj. Ipavca in vodjo glasbene akademije v Zagrebu, g. Ivana pl. Zajca.

— (Odlikovanje.) Dr. Eisl, zdravnik kazencev na ljubljanskem Gradu je dobil naslov „cesarsk svetovalec“.

— (Z Gornjega grada) se nam piše: V nedeljo dne 2. maja zvečer ob 1/2 8. uri se bode čitalnica v Gornjem gradu odprla s sledečim sporedom: 1. Pozdrav in nagovor predsednika. 2. Godba in petje. Končno ples. K tej slovesnosti vabi odbor.

Dunajska borza 30. aprila.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	72	gld.	60	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	73	„	15	„
Zlata renta . . .	88	„	75	„
1860 drž. posojilo . . .	130	„	—	„
Akcije narodne banke . . .	835	„	—	„
Kreditne akcije . . .	273	„	20	„
London . . .	119	„	—	„
Napol. . .	9	„	47	„
C. kr. cekini . . .	5	„	60	„
Državne marke . . .	58	„	55	„

Tujci.

29. aprila

Evropa: Witner iz Dunaja. — Blau, Križekar iz Siska.

Pri Slonu: Silca iz Blavnice — Kobler iz Zdola. — Žužek iz Prezida. — Nikolič iz Dunaja.

Pri Mallé: Mebus, Hamburger iz Dunaja.

Rudninska kopelj TOPLICE na Dolenjskem

se odpre 1. maja.

Ta rudninski studenec, 30° R., priporoča se zoper vse kronične bolezni; tu se lahko zdravi tudi inhalacijsko s siratko in brezkrvni ter bolni na pljučah dobivajo kopelji v banah.

Obskrbljene so nove postelje, dobiva se dobra jed in izvrstno vino ter streže se skrbno.

(182—2)

August Kulavio,
prakt. zdravnik in najemnik kopelji.

Neizogibno potrebno za vsako gospodinstvo!

Novo antiseptičsko, desinfirujoče in higijeniško sredstvo

„SANITAS“

od

F. A. Sarg's Sohn & Comp. in Wien.

Centralno zalogo za prodajo „en gross“ ima

Vogl Brothers Successors.

WIEN, I., Himmelförstgasse Nr. 26.

(155—4)

Zaloge v Ljubljani: Vilj. Mayr, lekar; Gabriel Piccoli, lekar; E. Birschitz, lekar.

Glavni do-
bitek ev.
400.000
mark.

Naznanilo
sreče.

Dobitke
garantira
država.

Vabilo na udeležitev dobitnih šans

velike, od hamburgske države garantovane
denarne loterije, v kateri se mora nad

8 milijonov 300.000 mark
gotovo dobiti.

Dobitki te ugodne denarne loterije, ka-
tera ima po načrtu le 87.000 lozov, so sledeči:
Največji dobiček je ev. 400.000
mark.

Premija 250.000 mark	68 po 3000 mark
1 dobiček po 150.000 mark	214 „ 2000 mark
1 „ 100.000 mark	10 „ 1500 mark
1 „ 60.000 mark	2 „ 1200 mark
1 „ 50.000 mark	531 „ 1000 mark
2 „ 40.000 mark	673 „ 500 mark
2 „ 30.000 mark	950 „ 300 mark
5 „ 25.000 mark	65 „ 200 mark
2 „ 20.000 mark	100 „ 150 mark
12 „ 15.000 mark	25150 „ 138 mark
1 „ 12.000 mark	2100 „ 124 mark
24 „ 10.000 mark	70 „ 100 mark
4 „ 8.000 mark	7300 „ 94 in 67 mark
3 „ 6.000 mark	7850 „ 40 in 20 mark
52 „ 5.000 mark	
6 „ 4.000 mark	

kateri se bodo v malo mesecih v 7 oddelkih
gotovo odločili.

Prvo vzdiganje dobitkov je uradno
nastavljeno, ter stane

cel originalni loz le 3 gld. 50 kr.,

pol original. loza le 1 gld. 75 kr.,

četrt original. loza le 88 kr.,

ter te od države garantovane originalne loze
(ne prepovedane promese) proti frankovanej
poslatvi svote tudi v najoddaljenejše kraje
razpošiljam

Vsak udeleženec dobi zraven originalnega
loza tudi originalni črtež z državnim grbom
zastonj, ter se mu takoj po udeleževanju do-
bitkov nezahtevano pošlje uradni listek uzdig-
nenih števk.

Izplačevanje in razpošiljanje dobitkov
izvršujem direktno jaz interesentom točno in z
najbolj strogo tajnostjo.

Naročila izvršujejo se najlaglje po poš-
tnej nakaznici ali pa z rekomandiranim pismom.
Naj se tedaj naročila, ker bode kmalu
vzdiganje, zavpno pošljejo do

12. maja t. 1.

na

Samuel Heckscher senr.,

Banquier und Wechsel-Comptoir
in Hamburg. (179—2)

Zoper jetiko! Radgostski universalni čaj

in
rožnovski maho-rastlinski celtilčki,
priporočajo se posebno

za vse, tudi za za-
starane bolezni na
pljučah, za srčne,
prsne in vratne bo-
lečine, posebno za
sušico, želodčevo
slabost, za splošno
slabost čutnic in
začenjajočo se
pljučnico!

Veliko število priznanskih pisem razpo-
lagajo se v prepričanju

Javna zahvala.

Gospodu J. Seichertu, lekarju v Rož-
novi v Radgostskem.

Čestiti gospod!

Po dostanem nevarnem pljučnem vnetji
mučil me je cele tri leta suhi kašelj in po-
navlajajoča se hripavost. Pretečeno jesen po-
stalo je moje žalostno stanje tako hudo, da
sem cele kosce strjene krvi izkašljaval in trpel
sem pri tem zaradi prebavljanja in telesne sla-
bosti, mrzlice in ponočnem me jako slabečem
potenji. Zdravnik — moj dobri prijatelj —
konstatiral je začetno jetiko!

Po dolgem brezuspešnem zdravljenju po-
skusil sem vsled sveta mojega zdravnika kot
zadnji pripomoček Vaš Radgostski universalni
čaj, kateremu se zahvaljujem že mnogi v
našem mestu za zopet pridobljeno zdravje,
ter rabim za olajšanje suhega in žgečega
kašljanja Vaše Rožnovske celtilčke.

V kratkej dobi zboljšalo se je moje brez-
upno stanje t. ko, da se čudijo vsi moji znanci,
kakor tudi moj zdravnik, kateri nikakoršnega
ozdravljenja nij upal.

Kašljanje nehajo je popolnem, ravno tako
nijsem več kri pijačo in nehajo je tudi po-
nočno potenje, povrnil se je zopet tek in
močnejši kot poprej, in tako pridobilo je
moje slabo telo zopet poprejšnjo krepost in
elasticiteto.

Komaj po štiritrednem uživanju sem popol-
nem zdrav in vesel in zahvaljujem svoje
ozdravljenje poleg Bogu jedino le Vašim pri-
pomočkom.

Prosim Vaše blagorodje mojej starej ma-
teri, katera uže štiri leta trpi na srčnem bo-
denju in teskem dihanju, priposlati proti poš-
tnemu povzetku dva paketa tega čaja in ravno
toliko škatljice maho-rastlinskih celtilčkov, in
želim iz srca, da bi ta izvrstni lek in ne drago
hišno zdravilo zasluženo splošno pripoznanje
pridobilo, ter ostajam s posebnim spoštovanjem
Vašemu blagorodju hvačnji

(47—2) Ivan Celeryn, kaplan.

V Cerkovici (na Čškem).

Od tega po zdravniške razložbi in pred-
pisih pripravljeno čaj, večaj za 14dnevno rabo
pripravljeni paket z nakazom o rabi 1 gld.
av. v. Jedna originalna škatlja Rožnovskih
maho-rastlinskih celtilčkov 50 kr. Za kolek
in zavijanje pa 10 kr. posebe.

Radgostski universalni čaj in Rož-
novski maho-rastlinski celtilčki dobi-
vajo se jedino le v lekarni J. Seichertu
v Rožnovi na Moravskem, in razpošiljajo
se naročila na vse strani proti poštnemu po-
vzetju.

Da je pa p. n. občinstvu bolj priročno,
imajo tudi za te sledeči lekarji: W. Mayr
v Ljubljani, W. König v Mariboru,
S. Mitterbach in J. Cejbe v Zagrebu,
Barmherzige Brüder in A. Nedved v
Gradi, A. Marek in J. Kupferschmid
v Celju, O. Russheim v Lipnici, Carl
Grabacher v Murau, J. Illing v Rot-
tenmanu, W. Thurnwald v Celovei.

Zaloge

napravile se bodo v vseh lekarnah in večjih
prodajalnicah materijalnega blaga.

Doktorja Horsta jedino prava
voda za oči, natančno po starem po starem
obiteljskem propisu tega veleslavnega zdravnika
za oči prirejena je posebno primerna
krepitvenju in vzdržanju vidne moči in sicer v
vsaki starosti. S to vodo je v kratkem časi
in brez ovire v svojem poslu lahko izleči
vsak bolnik nove in za ta ane očesne vnetice,
rožniške pege, ječmene, kakor tudi neprijetno
solzenje.

Jedna originalna steklenica z navodom,
kako lek rabiti, stane 70 kr., za kolek in
zavoj 10 kr. več

Prava takšna voda se dobiva samo
neposredno v lekarni rožnovskej.